

KATALOG METAPODATAKA KANTONA SARAJEVO - TRANSPARENTNOST KROZ DIGITALIZACIJU

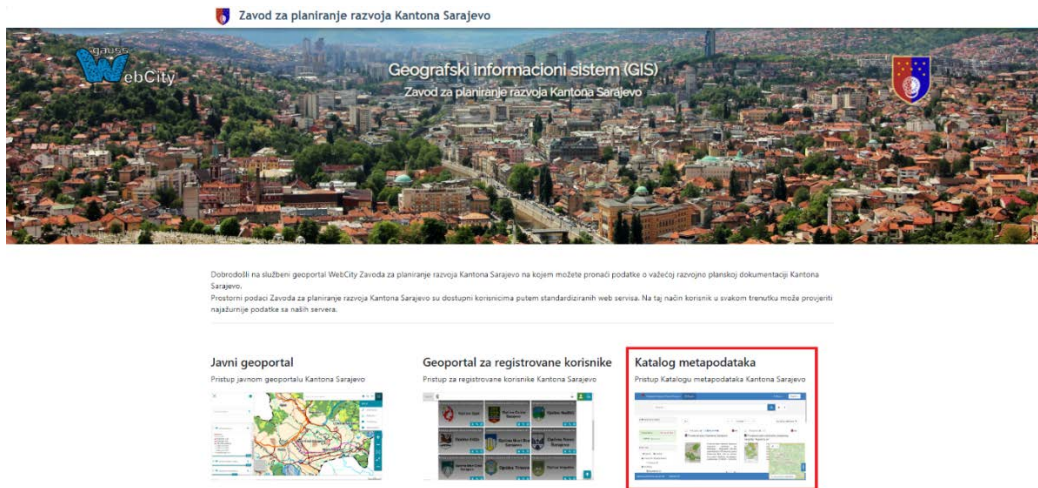
Uvod

Kantonu Sarajevo potrebno je poboljšano upravljanje prostornim podacima i razmjena podataka između kantonalnih institucija u sistemu urbanog planiranja i ekonomskog razvoja. Prostorni podaci moraju biti javno dostupni kako bi se osigurala koordinacija između institucija i transparentna komunikacija sa građanima. U Kantonu Sarajevo postoji mnogo izvora prostornih podataka koji su neophodni za širok spektar upotreba i korisnika. Prostorni podaci uključuju geodetske i katastarske informacije, detaljne kartografske zapise, ortofoto snimke, digitalne modele terena, kao i vitalne informacije o zaštićenim područjima, razvojnoj i detaljnoj planskoj dokumentaciji, vodozaštitnim i ostalim specifičnim zonama. Kako bi ovi podaci bili potpuno iskoristivi, neophodno je da budu detaljno opisani metapodacima.

Metapodaci i Katalog metapodataka Kantona Sarajevo

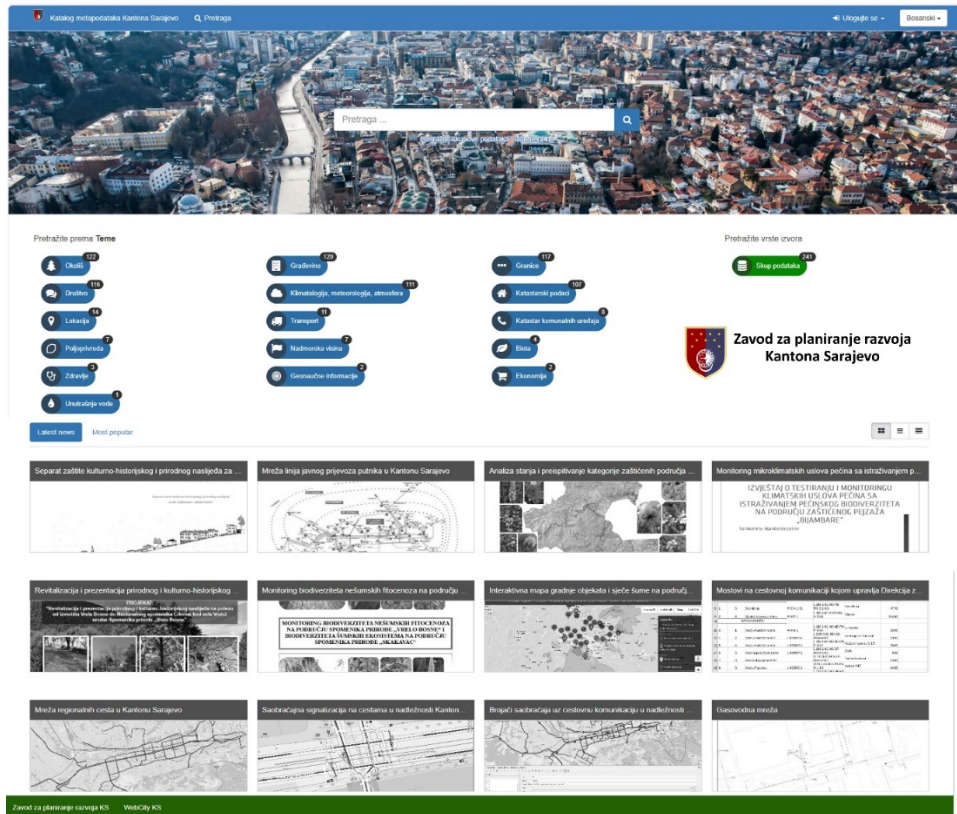
Općenita definicija je da su metapodaci podaci o izvorima prostornih podataka, odnosno podaci o podacima. Prema INSPIRE, metapodaci su definisani kao informacije koje opisuju izvore prostornih podataka te koje omogućavaju njihovo otkrivanje, pregledavanje i korištenje. Metapodaci daju detaljan opis nekog prostornog podatka, te pomažu da se pronađu neophodni podaci i da se osmisli kako se mogu najbolje iskoristiti.

Katalog metapodataka je baza podataka/informacioni sistem u kojem su pohranjeni skupovi metapodataka. U Katalog metapodataka Kantona Sarajevo uneseni su metapodaci koji opisuju prostorne podatke Kantona Sarajevo, a uključuju naslov i tekstualni opis podataka, datum kreiranja, vlasnika podataka, format podataka, pravo i način korištenja, učestalost ažuriranja podataka, zakonsku regulativu, itd., a za specifične geopodatke tu su i podaci o koordinatnom sistemu, prostornoj rezoluciji, tipu podataka, itd. Katalog metapodataka Kantona Sarajevo je povezan sa centralnim Katalogom metapodataka infrastrukture prostornih podataka (IPP) Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) putem operacije koja se naziva prikupljanje (engl. harvesting), odnosno vrši se preuzimanje svih metapodatkovnih zapisa iz Kataloga metapodataka Kantona Sarajevo u centralni Katalog metapodataka IPP FBiH (<https://metapodaci.ipfbih.gov.ba>).

Slika 1. Pristup Katalogu metapodataka se može pronaći na službenoj stranici Zavoda za planiranje razvoja KS (<https://zavodzpr-sa.ba>, <https://gispp.zavodzpr-sa.ba>) ili <https://metapodaci.zavodzpr-sa.ba/>

Trenutno, Katalog metapodataka Kantona Sarajevo sadrži nešto više od 240 metapodatkovnih zapisa (Slika 2), a u narednom periodu se očekuje redovan i aktivan unos metapodataka od strane relevantnih subjekata u Kantonu Sarajevo.

Slika 2. Katalog metapodataka Kantona Sarajevo

Metapodaci pružaju strukturirane informacije o prostornim podacima, omogućavajući njihovo lakše pronalaženje i korištenje. Upravo zbog toga je uspostavljen Katalog metapodataka Kantona Sarajevo, koji služi kao centralna baza podataka za opisivanje i lociranje prostornih informacija.

Cilj Kataloga metapodataka

- Pružiti vlasnicima podataka moderan i koherentan sistem upravljanja metapodacima;
- Olakšati korisnicima da pronađu podatke koji su im od interesa;
- Kreirati platformu koja može centralizirati metapodatke od više institucija;
- Povećati dostupnost podataka;
- Usklađivanje podataka sa međunarodnim standardima i normama što je ključno za jednostavan i efikasan rad i razmjenu informacija između različitih sistema ili organizacija.

Približavanje EU članstvu: Zakonske obaveze u skladu sa EU i međunarodnim standardima

Prema Zakonu o IPP Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH, broj 55/21), svi subjekti IPP FBiH imaju obavezu kreirati i redovno održavati metapodatke za izvore podataka iz vlastite nadležnosti. Ove obaveze usklađene su sa preporukama i standardima Europske unije (EU), odnosno Direktivom INSPIRE (2007/2/EC), koja promovise transparentnu i olakšanu razmjenu geopodataka.

Katalog metapodataka i sadržani metapodaci su kreirani u skladu sa internacionalnim standardima ISO 19115, ISO 19119 i ISO 19139 uvažavajući minimalne zahtjeve INSPIRE profila metapodataka.

Odluka Vlade Kantona Sarajevo o uspostavljanju, unosu, korištenju i održavanju Kataloga metapodataka Kantona Sarajevo (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 32/23) donesena je u julu 2023. godine, što ukazuje na posvećenost lokalnih vlasti ka usklađivanju sa standardima EU i ostvarivanju članstva u EU.

Unos metapodataka u Katalog metapodataka Kantona Sarajevo

1. Popuniti obrazac koji se može preuzeti na zahtjev putem emaila info@zpr.ks.gov.ba
2. Popunjen obrazac dostavite koordinatorskom Zavodu za planiranje razvoja KS na dalju validaciju i finalni unos u Katalog metapodataka KS.

Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo je u saradnji sa Federalnom upravom za geodetske i imovinsko-pravne poslove FBiH organizovao Radionice Kataloga metapodataka koje su održane 26.09. i 14.11.2023. u prostorijama Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo. Na radionicama su prisustvovala 34 institucije (48 učesnika) Kantona Sarajevo. Trenutno je devet institucija dostavilo metapodatke koji su unešeni u Katalog metapodataka Kantona Sarajevo.

Projekat urbane transformacije Sarajeva (UTPS)

Projekat UTPS (2021-2024) podržava modernizaciju urbanog planiranja u Kantonu Sarajevo. U sklopu projektnog radnog paketa (WS-3) "Digitalni prostorni informacioni sistem", Zavod za

planiranje razvoja Kantona Sarajevo je upostavio Katalog metapodataka za potrebe Kantona Sarajevo.

Uz Katalog metapodataka, u okviru UTPS projekta kreirana je digitalna arhiva za elektronsko pohranjivanje arhivske dokumentacije. Dodatno, Zavod za planiranje razvoja KS je kroz Projekat unapređenja web baziranog informacionog Sistema razvio WebCity platformu (<https://gispp.zavodzpr-sa.ba/public>), koja omogućava brže dijeljenje informacija, transparentnu komunikaciju između građana i institucija, te optimizaciju procesa (Slika 1).

Uspostava Kataloga Metapodataka i povezanih digitalnih sistema WebCity i Digitalni arhiv predstavlja korak ka efikasnom i transparentnom upravljanju prostornim podacima u Kantonu Sarajevo. Ova inicijativa ne samo da olakšava pristup prostornim podacima, već doprinosi i održivom i odgovornom urbanom razvoju, stvarajući bolje uslove za građane i institucije da zajedno oblikuju bolju budućnost Kantona Sarajevo.

Projekat urbane transformacije Sarajeva (UTPS) je finansiran od strane švicarskog Državnog sekretarijata za ekonomske poslove (SECO).

Podršku izradi Kataloga metapodataka Kantona Sarajevo pružio je konzorcij URBAPLAN (Lausanne), HELVETAS (Bern), ENOVA (Sarajevo) (Slika 3).

Partner u izradi Kataloga metapodataka Kantona Sarajevo je Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo.

urbaplan

Slika 3. Partneri projekta

Jasmin Taletović